

N:o 73.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 24 april 1903.

— — — — Andra Kammaren den 25 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående inlösningspriset å
till statsverket hembjudna frälseräntor m. m.*

(Statsutskottets utlåtande n:o 45).

Till Konungen.

Inom Riksdagen har föreslagits, att Riksdagen måtte för sin del besluta, dels att de frälseräntor, hvilka det jämlikt gällande författningar åläge statsverket att inlösa, skulle, sedan deras värde efter det vid tiden för räntornas hembud till statsverket senast fastställda årsmarkegångspris med tillagd forsellönsersättning af 8 öre kubikfoten för råg och korn och 6 öre kubikfoten för hafre blifvit kapitaliseradt efter fyra för hundra, inlösas med det sålunda erhållna kapitalbelopp.

I kungl. förordningen den 11 september 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor, kronotonde, som innehafves under enskild äganderätt, samt arbets- och hofveriskyldighet till skattesåld kronoegendom stadgas, att de räntor å skattefrälsehemman, hvilka genom köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons eller verks, menighets eller inrättnings ägo och icke blifvit med jordäganderätten förenade, må, i mån som

vederbörande ägare därom framställa anbud och sedan deras värde efter medeltalet af 1874—1883 årens markegångspris med tillagd forsellönersättning af 8 öre kubikfoten för råg och korn och 6 öre kubikfoten för hafre blifvit kapitaliseradt efter fyra för hundra, med det sålunda erhållna kapitalbeloppet för statsverkets räkning inlösas.

Tiden, inom hvilken ägare af dylika räntor ägde hembjuda desamma till inlösen, och som från början var bestämd till ett år från nämnda förordnings datum, har sedermera gång efter annan utsträckts och är nu genom kungl. förordningen den 11 maj 1900 bestämd till utgången af år 1903.

På grund af dessa författningar lära öfver 1,000 frälseräntor hafva blifvit för statsverkets räkning inlösta. Men ännu lärer särskildt inom Hallands län återstå en mängd frälseräntor af beskaffenhet att kunna inlösas, och för hvilka statsverket jämligt kungl. kungörelsen den 3 februari 1888 och lagen den 2 december 1892 är skyldig att betala räntegifvaren ersättning, hvilken från och med år 1904 utgår med räntans fulla belopp.

Anledningen till att räntetagarne ej begagnade sig af rätten att få dessa räntor inlösta vore i många fall, enligt hvad inom Riksdagen uppgifvits, att det numera ej ställde sig ekonomiskt fördelaktigt att till statsverket afstå frälseränta mot den i 1885 års förordning stadgade ersättning.

Den i 1885 års beslut om inlösen af skattefrälseräntorna inrymda föreskrift om att värdet å dem skulle beräknas efter medeltalet af 1874—1883 årens markegångspris med tillagd forsellönersättning, torde visserligen hafva varit af dåvarande förhållanden betingad, särskildt med hänsyn till att tiden för anmälan om sådan inlösen då bestämdes till ett år efter förordningens utfärdande. Sedan numera den sålunda bestämda anmälningstiden blifvit genom särskilda beslut utsträckt och senast faststälts till innevarande års utgång, synes giltigt skäl icke förefinnas för att kvarblifva vid ett inlösningspris, som hänför sig till prisförhållanden under en tioårsperiod, hvilken nästan helt och hållet ligger bortom de närmaste tjugu åren. Till norm för bestämmande af ifrågavarande räntors värde synes därför böra tagas markegångspriset för en tid, som ligger inlösnings tiden närmare än den nu föreskrifna. Att bestämma detta värde efter det vid tiden för räntornas hembud till statsverket senast fastställda årsmarkegångspris finner Riksdagen dock icke lämpligt, utan anser, att fortfarande såsom hittills ett tioårigt medelmarkegångspris bör läggas till grund för nämnda beräkning. Och synes den senast tilländagångna tioårsperioden, omfattande åren 1893—1902, lämpligen böra utsättas såsom

den tid, hvars medelmarkegångspris bör ligga till grund för beräkningen af värdet å de skattefrälseräntor, som hädanefter komma att inlösas af statsverket. Sedan, på sätt Riksdagen i särskild skrifvelse anmält, Riksdagen beslutit, att anmälningstiden för skattefrälseräntors inlösen må ytterligare utsträckas, bör en åtgärd i nu angifvet syfte vinna ökad betydelse och måhända bidraga till ett utsträckt anlåtande af ifrågavarande väg för dessa räntors upphörande.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Riksdagen beslutit, att värdet å sådana frälseräntor, som enligt kungl. förordningen den 11 september 1885 härefter komma att af statsverket inlösas, skall bestämmas till det kapitalbelopp, som erhålles genom att räntorna efter medeltalet af 1893—1902 årens markegångspris med tillagd forsällönersättning af 8 öre kubikfoten för råg och korn och 6 öre kubikfoten för hafre kapitaliseras efter fyra för hundra, hvilket Riksdagen skolat härigenom för Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 25 april 1903.

Med undersåtlig vördnad.
